

„PARTNERSTWO DLA CZŁONKOSTWA” I NARODOWY PROGRAM PRZYGOTOWANIA DO CZŁONKOSTWA W UE

Partnerstwo dla Członkostwa to dokument zaproponowany przez Komisję Europejską w październiku 1997 i przyjęty 25 marca 1998 roku. Jego pojawienie wiąże się z decyzją Rady Europejskiej podjętej na szczycie w Luksemburgu w grudniu 1997. Wówczas postanowiono wzmocnić strategię przedczłonkowską dla krajów stowarzyszonych z Unią Europejską. Dla lepszego przebiegu procesu dostosowania i integracji z UE okazało się niezbędne stworzenie odpowiednich ram współpracy pomiędzy krajami stowarzyszonymi i Komisją Europejską. Taką koncepcję przyjęto właśnie w „Partnerstwie dla Członkostwa”. Ze względu na zróżnicowaną specyfikę gospodarczo – geograficzną poszczególnych krajów każdemu przedstawiono oddzielny dokument.

W „Partnerstwie dla Członkostwa” określono zasady dotyczące pomocy finansowej i technicznej Unii Europejskiej dla krajów stowarzyszonych. Program PHARE został uznany za podstawowy instrument finansowania w ramach wzmocnionej strategii przedczłonkowskiej.

Wskazane w „Partnerstwie” cele będą realizowane w ramach Narodowych Programów Przyjęcia Dorobku Prawnego Wspólnot. W Polsce dokument ten został nazwany „Narodowym Programem Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej” (NPPC).

Podobnie jak w innych krajach został on stworzony przez rząd. Ma on charakter konkretnego programu działań uznanych za niezbędne w dostosowaniu do członkostwa w Unii Europejskiej. Na wyszczególnione tam zadania będzie kierowana pomoc finansowa.

Realizowane przy pomocy środków unijnych programy będą ściśle związane z przejmowaniem przez kraje stowarzyszone dorobku wspólnotowego. W ten sposób „Partnerstwo dla członkostwa” stało się jednym z głównych dokumentów w procedurze corocznego programowania PHARE, gdyż wskazuje on cele, na które może być przeznaczana pomoc. Jak już wspomnieliśmy wysokość pomocy dla Polski może być uzależniona od stopnia realizacji działań zaprogramowanych w NPPC.

Projekty czy programy działań wynikające z realizacji „Partnerstwa dla Członkostwa” i NPPC, zgodnie z zasadą współfinansowania będą wspierane przez budżet państwa, program PHARE i pomoc z innych źródeł (np. Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy).

Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej postanowiono przygotować decyzją Komitetu Integracji Europejskiej z grudnia 1997 roku. Prace nad jego stworzeniem trwały do kwietnia 1998, po czym dokument został zatwierdzony najpierw przez Komitet Integracji Europejskiej (29 kwietnia 1998) a później przez Radę Ministrów (23 czerwca 1998). W maju 1999 dokonano niezbędne zmiany w NPPC. Poprawiony dokument został ponownie przyjęty najpierw przez Komitet Integracji Europejskiej a później przez Radę Ministrów (9 maja 1999 roku).

Tekst „Partnerstwa dla Członkostwa” oraz Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa można ściągnąć w wersji elektronicznej ze strony Centrum Informacji Europejskiej UKIE

<http://www.cie.gov.pl/tem/dokumenty.html>

Narodowy Plan Rozwoju

Jednym z ważniejszych priorytetów w NPPC jest stworzenie Narodowego Planu Rozwoju (NPR). W jego skład wejdzie sześć średniookresowych (lata 2000–2006) strategii sektorowych. Są to:

- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego,
- Narodowa Strategia Zatrudnienia i Zasobów Ludzkich,
- Narodowa Strategia Rolnictwa i Rozwoju Terenów Wiejskich,
- Narodowa Strategia Rybołówstwa,
- Narodowa Strategia Ochrony Środowiska Przyrodniczego
- Narodowa Strategia Transportowa.

Na ich podstawie resort odpowiedzialny za rozwój regionalny (obecnie w trybie roboczym Ministerstwo Gospodarki)³ przygotowuje Narodowy Plan Rozwoju. Powstanie w ten sposób średniookresowa strategia rozwoju społeczno – ekonomicznego kraju, która będzie uwzględniała również cele zawarte w strategiach regionalnych (16) przygotowywanych równoległe przez Urzędy Marszałkowskie.

Opracowanie takiego dokumentu (planowane do końca 2001 roku) jest konieczne do negocjowania pomocy do jakiej uzyskamy dostęp po wstąpieniu do UE (z funduszy strukturalnych). Wstępna strategia ma być przedstawiona Komisji Europejskiej jeszcze na jesieni 1999r. W pracach przygotowawczych pomoże nam

³ Dla celów funkcjonowania w Polsce polityki rozwoju regionalnego proponowane jest stworzenie nowego resortu, który zająłby się tym zagadnieniem

Specjalny Program Przygotowawczy (podpisany z budżetu PHARE 1998) – obecnie w trakcie uruchamiania. Do czasu wstąpienia do UE w realizacji projektów przedstrukturalnych pomogą unijne fundusze przedakcesyjne PHARE 2, SAPARD oraz ISPA.

Realizacja projektów w ramach programu SAPARD opiera się o program operacyjny. Programy operacyjne są to dokumenty, których zadaniem jest realizacja opracowywanych przez odpowiednie resorty, wspomnianych strategii sektorowych:

- **Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego** – PHARE 2 (Ministerstwo Gospodarki)
- **Narodowa Strategia Zatrudnienia i Zasobów Ludzkich** – PHARE 2 (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)
- **Narodowa Strategia Rolnictwa i Rozwoju Terenów Wiejskich** – SAPARD (Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej)
- **Narodowa Strategia Rybołówstwa** – SAPARD (obecnie Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej docelowo Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej)
- **Narodowa Strategia Ochrony Środowiska Przyrodniczego** – ISPA (Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa)
- **Narodowa Strategia Transportowa** – ISPA (Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej)

Program operacyjny zostanie stworzony do każdej istniejącej strategii. W programach operacyjnych będzie można znaleźć informacje dotyczące zasięgu pomocy, rodzajach finansowanych przedsięwzięć, jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie i informowanie o programie. Obecnie w resortach trwają prace nad ich przygotowaniem. Większość z nich Rada Ministrów zatwierdzi na jesieni br. Program operacyjny, podobnie jak strategia jest opracowywany w perspektywie średniookresowej (4-6 lat).

PHARE 2

Wprowadzenie dwóch nowych instrumentów pomocy (SAPARD – rolnictwo oraz ISPA – ochrona środowiska i transport) spowoduje, że PHARE 2 nie będzie kontynuował wspierania działań finansowanych z tych instrumentów, z wyjątkiem działań określonych w Art. 4.2 Rozporządzenia dotyczącego koordynacji pomocy w ramach strategii pre-akcesyjnych dla krajów ubiegających się o członkostwo (*treść rozporządzenia w języku angielskim można przejrzeć na stronie internetowej Centrum Informacji Europejskiej UKIE: <http://www.cie.gov.pl/tem/aktyv.html>*). Zgodnie z jego postanowieniem podjęte zostaną działania mające na celu przygotowanie krajów kandydujących do pozyskiwania i prawidłowego wykorzystywania środków z funduszy strukturalnych, do których będą miały one dostęp po wstąpieniu do Unii Europejskiej. Rozumie się pod tym przygotowanie organizacyjne oraz prawne, które obejmie zarówno szczebel centralny jak i samorządowy. Należy do tego również opracowanie Narodowego Planu Rozwoju (p.wyżej).

Programowanie PHARE 2 będzie oparte, jak to miało miejsce w latach 1998 i 1999 na dokumentach: Partnerstwo dla Członkostwa oraz Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa. Budżet programu rocznie wyniesie 1,560 mld EUR. Jednocześnie Komisja Europejska będzie przeznaczać więcej środków na programy narodowe niż wielonarodowe i horyzontalne. Jeszcze w tym roku Komisja określi podział środków na kraje. Przy określaniu sum z jakich będą mogły skorzystać poszczególne kraje obowiązywać będą kryteria zbliżone do tych przyjętych dla celu 1 Funduszy Strukturalnych. Jednak decydujące znaczenie będzie miał udział ludności danego kraju w ludności całkowitej państw objętych PHARE.

Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej Program Współpracy Przygranicznej *PHARE Cross Border Cooperation (PHARE CBC)* będzie nadal funkcjonował i stopniowo stanie się częścią polityki rozwoju regionalnego.

Utrzymany będzie podział na 30% na wsparcie rozwoju instytucjonalnego oraz 70% na wsparcie inwestycyjne.

Rozwój instytucjonalny (Institution building)

Aby stać się członkiem UE Polska musi stworzyć podobne do unijnych struktury administracji, strategię rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki i regionów kraju. Te cele muszą być realizowane przez zespoły specjalistów, którzy są niezbędni do wprowadzenia unijnego prawa w życie. W konkretnych projektach środki z programu PHARE 2 będą przeznaczone na wsparcie procesów dostosowawczych polskiego prawa do unijnego oraz przygotowanie do realizacji unijnych polityk. W tym zakresie tworzone będą specjalne instytucje, które będą odpowiadać za współpracę z unijnymi instytucjami w zakresie realizacji np. polityki regionalnej czy kulturalnej.

Unijne polityki to nie tylko koordynowanie wspólnych działań, ale również duży budżet na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, Polityki Strukturalnej oraz innych wspólnotowych inicjatyw. Będziemy z nich korzystać po wstąpieniu do UE. Na pomoc będą mogły liczyć samorzady, które w przyszłości będą odpowiedzialne za realizację niektórych unijnych polityk na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Wsparcie w ramach tej części PHARE 2 będą mogły być też kierowane na działania zmierzające do spełnienia przez Polskę kryteriów politycznych (stabilizacja instytucji demokratycznych, przestrzeganie praw człowieka i zasad państwa prawa oraz uznanie praw człowieka).

Jedna trzecia pieniędzy z puli PHARE 2 będzie Polsce przekazana głównie w postaci finansowania współpracy (np. pomoc ekspertów) pomiędzy instytucjami z Polski oraz ich odpowiednikami w krajach członkowskich UE.

Za realizację planowanie programu rozwoju instytucjonalnego (Institution Building) odpowiedzialne będą resorty, które będą jednocześnie ją koordynowały (m.in. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i in.). Rolę koordynatora tej części PHARE pełni Departament Rozwoju Instytucjonalnego w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej. Do realizacji projektów powołano w Fundacji Fundusz Współpracy Centralną Jednostkę Finansującą – Kontraktującą, której zadaniem będzie obsługa programu.

Departament Rozwoju Instytucjonalnego
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Al. Ujazdowskie 9
00-913 Warszawa

Centralna Jednostka Finansująca – Kontraktująca
Fundacja Fundusz Współpracy
Ul. Nowy Świat 6/12
00-400 Warszawa
<http://www.cofund.org.pl>

Wsparcie inwestycyjne

Pomoc inwestycyjna, która pochłonie 70% całego budżetu PHARE 2 kierowana będzie na dwa cele.

Pierwszy z nich służy inwestowaniu we wdrażanie unijnego prawa. W jego ramach będą realizowane takie projekty, które zakładają wprowadzanie w życie unijnych norm i standardów. Zostaną również wzmocnione instytucje, które posłużą do ich egzekwowania (np. bezpieczeństwo i higiena pracy, sprawiedliwość, kontrola granic i kontrola weterynaryjna).

Za komponenty związane z wdrażaniem prawa będą odpowiedzialne resorty realizujące określoną politykę (np. MSWiA, GUC i in.)

Drugim kierunkiem wsparcia będzie inwestowanie w projekty, które pomogą osiągać Polsce coraz wyższy poziom rozwoju i wyrównać istniejące pomiędzy regionami różnice. Będą realizowane projekty w ramach działań przewidzianych w NPPC oraz Narodowym Planie Rozwoju (p. wyżej). Należy się liczyć, że ze względu na ograniczoną ilość środków pomoc w ramach strategii rozwoju regionalnego trafi tylko do określonych regionów (jakich? – dowiemy się najwcześniej w październiku – po zatwierdzeniu Narodowego Planu Rozwoju – czyt. powyżej). Wspierane przez PHARE 2 w ramach strategii działania obejmą wzrost działalności sektora produkcyjnego (zróżnicowanie działalności gospodarczej, rozwój sektora prywatnego, modernizacja przemysłu) oraz poprawę infrastruktury związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej (inwestycje w ochronę środowiska, transport, przedsięwzięcia polepszające dostęp do miejsc, w których rozwija się przemysł i handel).

Za realizację tej części pomocy będzie odpowiedzialny resort rozwoju regionalnego (znany on będzie na jesieni) oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Departament Polityki Strukturalnej) oraz resorty uczestniczące we wdrażaniu unijnego prawa.

PROGRAM ISPA

Program ten ma na celu ujednoczenie poziomu rozwoju infrastruktury technicznej w państwach ubiegających się o członkostwo w UE w zakresie transportu i ochrony środowiska. Ma on spełniać podobną rolę

jak Fundusz Spójności w Unii Europejskiej i będzie funkcjonował na zbliżonych zasadach. Specyficzny charakter i zasady obowiązujące przy ISPA mają również pomóc w przygotowaniu się do funkcjonowania polskich samorządów i administracji w polityce strukturalnej UE. W ten sposób uzyskane doświadczenia w zakresie funkcjonowania ISPA będziemy mogli wykorzystać, po wstąpieniu do UE, do czerpania środków z funduszy strukturalnych i Fundusz Spójności.

Na realizację ISPA w latach 2000-2006 UE ma przeznaczyć 7 mld EURO - około 1 mld EURO rocznie. Celem podstawowym programu jest przygotowanie krajów stowarzyszonych do członkostwa w UE w dziedzinie infrastruktury ochrony środowiska i transportu. Za priorytety w jego funkcjonowaniu uznano:

- ochrona środowiska
  - ◆ zwalczanie problemów spowodowanych zanieczyszczeniem wód i powietrza,
  - ◆ pomoc w zakresie utylizacji odpadów
  - ◆ wsparcie wdrażania *acquis communautaire* w zakresie ochrony środowiska
- transport
  - ◆ rozwój infrastruktury transportowej
  - ◆ połączenie systemów komunikacyjnych z infrastrukturą krajów członkowskich UE
  - ◆ budowa trans-europejskiej sieci transportowej

Jego realizacja ma się rozpocząć w 2000 roku i potrwać do 2006. Fundusz wesprze przede wszystkim regiony pozbawione infrastruktury transportowej i komunalnej lub obszary gdzie niedorozwój uniemożliwia sprawne funkcjonowanie gospodarki wolnorynkowej. W szczególności program służy realizacji celów wyszczególnionych we wspomnianych dokumentach "Partnerstwo dla Członkostwa" i Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej. Ze względu na charakter realizowanych przedsięwzięć z dziedziny transportu inicjatywę składania propozycji finansowania z ISPA posiada głównie Dyrekcja Generalna Dróg Publicznych. W dziedzinie ochrony środowiska projekty będą głównie składały samorzady lub związki samorządowe, które w ostatecznym rozrachunku będą również beneficjentami tych projektów.

Biorąc pod uwagę wielkość naszego kraju, liczbę ludności, dochód narodowy brutto oraz znaczne braki w polskiej infrastrukturze technicznej w zakresie ochrony środowiska i transportu możemy liczyć na około 250-300 mln EURO rocznie. Z tego budżetu po połowie zostanie przeznaczony na transport i ochronę środowiska.

Wielkość tej pomocy będzie również uzależniona od postępów na drodze do integracji Polski z Unią Europejską oraz od stopnia wykorzystania środków tego programu.

Program ten podobnie jak program PHARE 2 skupi się na realizacji Narodowego Programu Rozwoju. Jednakże wsparcie z ISPA zostanie ograniczone jedynie do dwóch dziedzin (strategii rządowych): ochrony środowiska i transportu.

Za przygotowanie programu w Polsce odpowiedzialne są, w zakresie:

ochrony środowiska

Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
Departament Polityki Ekologicznej i Integracji Europejskiej
tel. 022/825 19 06
faks 022/825 84 73
<http://www.mos.gov.pl>

transportu

Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej
Departament Integracji Europejskiej i Współpracy z Zagranicą
tel. 022/628 81 30
faks 022/628 53 65
<http://www.mtigm.gov.pl>

PROGRAM SAPARD

Program ten ma za zadanie wesprzeć modernizację rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich. Będzie on finansowany przez Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej¹⁰. Ma wesprzeć priorytetowe przemiany w krajach Europy Środkowo – Wschodniej starających się o członkostwo w Unii Europejskiej. Jego celem jest przygotowanie tych krajów do członkostwa w UE i przyjęcie dorobku prawnego Wspólnot (*acquis communautaire*). Program powinien być zgodny z jednej strony z Narodowym Programem Przygotowania do

¹⁰ Jest to jeden z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; jego zadaniem jest wspieranie transformacji struktury rolnictwa oraz pomoc w rozwoju obszarów wiejskich.

Członkostwa¹¹ a z drugiej z podstawowymi zasadami polityk UE. Na jego realizację UE ma przeznaczyć ponad 500 mln EUR rocznie dla 10 krajów.

Z zaproponowanych przez UE działań, które mogą być finansowane przez SAPARD, każdy z krajów powinien wybrać swoje priorytety. Po konsultacjach regionalnych w Polsce wstępnie wyodrębniono następujące środki działania:

- inwestycje w gospodarstwach rolnych,
- rozwój i poprawa infrastruktury wiejskiej,
- zróżnicowanie działalności gospodarczej, które zapewni mieszkańcom alternatywne źródła dochodu,
- poprawa przetwórstwa i marketingu produktu rolnego
- doskonalenie struktur jakości, nadzoru weterynaryjnego

6 lipca 1999 roku Rada Ministrów zatwierdziła dokument "Spójna Polityka Rozwoju Strukturalnego i Obszarów Wiejskich".

Na jego podstawie opracowany zostanie program operacyjny, w którym wskazane zostaną powyższe priorytetowe działania. Ponadto określi on warunki udzielania pomocy w poszczególnych priorytetach, procedury wdrożenia programu oraz szczegółowe obszary wsparcia. Program operacyjny ma zostać przygotowany i następnie przedstawiony Komisji Europejskiej do grudnia br. Dopiero wtedy Ministerstwo Rolnictwa podejmie wysiłki związane z poinformowaniem władz regionalnych o zasadach i procedurach realizacji programu.

Przyjęty w lipcu dokument jest częścią Narodowego Planu Rozwoju. Podobnie jak w pozostałych elementach tej ogólnokrajowej strategii strona polska będzie musiała wyasygnować większość funduszy na sfinansowanie zaplanowanych działań.

Ilość środków jakie zostaną przyznane danemu krajowi w ramach Programu SAPARD zostanie określona na podstawie:

- ♦ liczby ludności rolniczej (Polska około 40 %)
- ♦ powierzchni użytków rolnych (Polska około 30 %)
- ♦ wysokości produktu krajowego brutto na osobę (6 miejsce na 10 krajów kandydujących do UE)
- ♦ sytuacji terytorialnej

Na ich podstawie określać się będzie czy dany region może być objęty pomocą z programu. Przewiduje się, że Polska może liczyć na pomoc w granicy 150-200 mln EUR rocznie. Po wstępnych wyliczeniach Komisja Europejska przeznaczyła na realizację programu SAPARD w Polsce 168 mln EUR (nie jest to jeszcze oficjalna kwota pomocy). Program ma się rozpocząć w 2000 roku i ma potrwać przez 7 lat.

Program będzie realizowany za pośrednictwem Agencji Płatniczej (zostanie wskazana w programie operacyjnym). Projekty do programu będzie można składać prawdopodobnie od końca br., aż do wyczerpania środków na dany rok. Finansowanie przedsięwzięć nastąpi tytułem zwrotu za poniesione koszty. Przy realizacji projektu wymagany jest wkład własny. Minimalny poziom tej kwoty został wskazany w Rozporządzeniu ustanawiającym SAPARD (*treść rozporządzenia w języku angielskim można przejrzeć na stronie internetowej Centrum Informacji Europejskiej UKIE: <http://www.cie.gov.pl/tem/akty.html>*). Dla projektów generujących przychód biorca pomocy musi zapewnić minimalnie 50 % wkład. Pozostała część może być wtedy przekazana z finansów publicznych, przy czym maksymalnie może pochodzić z unijnych funduszy 75%. Przy realizacji innych projektów (np. samorządowych) przewidziany wkład własny nie może być mniejszy niż 25 %. Można się jednak spodziewać, że w programie operacyjnym SAPARD ustalone w rozporządzeniu kwoty mogą ulec zaostreniu i będzie wymagany większy wkład własny.

Za przygotowanie programu SAPARD w Polsce odpowiedzialny jest

Departament Pomocy Przedakcesyjnej i Funduszy Strukturalnych
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

tel. 022/623 25 55
<http://www.minrol.gov.pl>

¹¹ Jest to dokument przyjęty przez Radę Ministrów w czerwcu 1998 roku, który wyznacza kierunek działań dostosowawczych oraz określa harmonogram ich realizacji w latach 1998 - 2002 w perspektywie członkostwa Polski w UE.

Polityka Strukturalna

Celem polityki strukturalnej jest zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej w Unii Europejskiej (UE). Poprzez pomoc słabiej rozwiniętym regionom i sektorom gospodarek państw członkowskich dąży się do zmniejszenia różnic w poziomie rozwoju i w poziomie życia w regionach UE. Polityka ta zgodnie z unijną zasadą subsydiarności jest jedynie uzupełnieniem działań podejmowanych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Wspierane są te przedsięwzięcia, na które brakuje odpowiednich środków.

Polityka Strukturalna jest też nazywana polityką regionalną lub regionalną polityką strukturalną.

Wydatki na tę działalność UE ciągle rosną: suma przyznanych funduszy na ten cel na lata 1994-1999 wynosi 170 mld EUR (dwa razy więcej niż na lata 1988-1993).

W 2000 roku nastąpi reforma polityki strukturalnej, na mocy porozumień państw członkowskich wokół pakietu reform Agendy 2000.

ZASADY POLITYKI STRUKTURALNEJ

Głównymi zasadami polityki strukturalnej są:

1. **Zasada koncentracji** - wynika z niej, że środki płynące z Unii Europejskiej są przeznaczone dla regionów, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej; do tej grupy kwalifikują się regiony objęte pomocą w ramach celów polityki strukturalnej.
2. **Zasada partnerstwa** – polega na współpracy Komisji Europejskiej z odpowiednimi władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi; dzięki temu środki pomocowe kierowane są do obszarów, które potrzebują największego wsparcia.
3. **Zasada programowania** – wynika z niej, że pomoc przeznaczona jest na program trwałego rozwiązywania problemów danej gałęzi gospodarki lub danego regionu.
4. **Zasada współfinansowania** – oznacza, że dofinansowanie z UE ma uzupełniać fundusze z budżetu krajowego; nie powinny ich więc zastępować.

CELE POLITYKI STRUKTURALNEJ (1994-99)

W ramach polityki strukturalnej wyróżniono sześć celów:

1. **CEL 1** – to finansowe wspieranie rozwoju i dostosowania regionów słabo rozwiniętych do średniej gospodarczej krajów Unii Europejskiej (UE);
2. **CEL 2** – wspieranie restrukturyzacji regionów przygranicznych oraz obszarów, na terenie których upada przemysł
3. **CEL 3** – zwalczanie długookresowego bezrobocia i umożliwienie ludziom młodym oraz osobom nim zagrożonym wejścia w życie zawodowe ;
4. **CEL 4** – umożliwienie pracownikom adaptacji do zmian w systemie produkcji i przemyśle;
5. **CEL 5** – dokonanie reformy wspólnej polityki rolnej:
  - **CEL 5a** – przyspieszenie modernizacji i dostosowanie w ramach struktur rolniczych do standardów unijnych (np. wspomaganie pieniężne, szkolenia zawodowe, zalesianie i ochrona lasów, wspomaganie młodych rolników)
  - **CEL 5b** – pomoc w rozwoju i zmianach strukturalnych obszarów wiejskich; cel ten dotyczy tych terenów, które nie kwalifikują się do celu 1;
6. **CEL 6** – to ułatwienie rozwoju regionów słabo zaludnionych w krajach skandynawskich¹² (regiony w Szwecji i Finlandii)

¹² Ten ostatni cel został zaproponowany przez Komisję Europejską w związku z przyjęciem do Unii Europejskiej Szwecji i Finlandii w 1995 roku.

INSTRUMENTY POLITYKI STRUKTURALNEJ

Podstawowym instrumentem polityki strukturalnej są fundusze strukturalne i Fundusz Spójności (Kohezji). Z ich budżetów kierowane jest wsparcie na programy krajowe - 90%, inicjatywy wspólnotowe - 9% oraz akcje innowacyjne - 1%.

Fundusze Strukturalne

Fundusze Strukturalne są najważniejszym instrumentem polityki strukturalnej¹³ Unii Europejskiej (UE). To specjalne instytucje, których zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. Fundusze te kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Fundusze Strukturalne pogrupowane są wokół celów polityki strukturalnej i działają według odrębnych zasad. Z ich budżetu około 90% przeznacza się na finansowanie programów krajowych, 9% na inicjatywy wspólnotowe¹⁴ a 1% na szereg działań innowacyjnych¹⁵. Budżet Funduszy na lata 1994-1999 wynosi 154,4 mld ECU.

Zadania funduszy strukturalnych

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF – European Regional Development Fund)

ERDF powstał w 1975 roku. Celem jego działalności jest zmniejszanie dysproporcji w rozwoju regionów znajdujących się w UE. Współfinansuje cele polityki strukturalnej w zakresie rozwoju regionalnego, czyli 1, 2, 5b i 6. Pomoc dla regionów polega na inwestycjach (np. utrzymanie lub tworzenie stałych miejsc pracy), rozwijaniu infrastruktury (np. budowa dróg, sieci telefonicznych), wspieraniu lokalnych inicjatyw rozwojowych (np. organizacji przygotowujących szkolenia z zakresu przedsiębiorczości lub wspierających przepływ innowacji) oraz na wspieraniu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (np. ułatwienie dostępu do kredytów i ich gwarantowanie lub współfinansowanie wybranych działań).

Europejski Fundusz Socjalny (ESF – European Social Fund)

ESF powstał w 1970 roku, a jego zadaniem jest walka z bezrobociem, poprzez finansowanie działań w zakresie celów polityki strukturalnej 3. i 4. Współfinansuje również inicjatywy związane z dążeniem do osiągnięcia celów 1., 2., 5b. i 6. Pomoc dla określonych grup społecznych i regionów polega na organizowaniu szkoleń zawodowych (np. podnoszących kwalifikacje bezrobotnych oraz pracowników z gałęzi zagrożonych bezrobociem i ludzi młodych, którzy nie mogą znaleźć pracy) oraz na wspieraniu rozwoju zatrudnienia (np. przez zachęcanie przedsiębiorstw do tworzenia miejsc pracy za pomocą promowania zasady równego dostępu do pracy kobiet i mężczyzn).

Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF – European Agriculture Guidance and Guarantee Funds)

EAGGF powstał w 1964 roku. Jego zadaniem jest wspieranie transformacji struktury rolnictwa oraz pomoc w rozwoju obszarów wiejskich. Sekcja Orientacji Funduszu zajmuje się współfinansowaniem celów polityki strukturalnej w zakresie rolnictwa, czyli celów 1, 5a i b oraz 6. Pomoc polega na finansowym wsparciu zmian związanych z reformą rolnictwa i leśnictwa (np. wspomaganie kapitałowe gospodarstw, pomoc młodym rolnikom, popieranie wspólnego wykorzystywania maszyn, szkolenia zawodowe, udzielanie pomocy gospodarstwom położonym w obszarach górskich, górzystych lub zacofanych) oraz na umożliwianiu rozwoju regionów wiejskich (np. przez pomoc w osiągnięciu odpowiedniego poziomu życia rolników, pobudzanie świadomości społecznej na terenach wiejskich – szczególnie w zakresie ochrony środowiska).

Jednolity Instrument Finansowania Rybołówstwa (FIFG – Financial Instrument for Fisheries Guidance)

FIFG powstał w 1993 roku w ramach reformy funduszy strukturalnych. Zajmuje się współfinansowaniem celu 5a. Finansuje inicjatywy także UE służących restrukturyzacji rybołówstwa. Pomoc dla

¹³ Polityka strukturalna i jej założenia zostały opisane w odrębnej informacji p. Polityka Strukturalna – Podstawowe Informacje.

¹⁴ Informacja na temat inicjatyw wspólnotowych znajduje się w odrębnej informacji p. Polityka Strukturalna – Inicjatywy wspólnotowe.

¹⁵ Informacja na temat akcji innowacyjnych znajduje się w odrębnej informacji p. Polityka Strukturalna – Akcje innowacyjne.

tego sektora polega przede wszystkim na bezpośredniej pomocy np. w modernizacji floty, rozwoju gospodarstw rybnych, promocji produktów. Służy także ochronie określonych obszarów morskich.

Fundusz Spójności

Jest to czasowe wsparcie finansowe dla krajów Unii Europejskiej, których Produkt Krajowy Brutto na mieszkańca nie przekracza 90% średniej dla wszystkich krajów członkowskich (Grecja, Portugalia, Hiszpania i Irlandia). Fundusz ten nie należy do grupy Funduszy Strukturalnych, ze względu na określony czas w którym działa. Realizację Funduszu Spójności zaplanowano wstępnie na lata 1993-99. Zgodnie z propozycją Komisji Europejskiej (Agenda 2000) przedłużono jego działalność na najbliższe 7 lat (do 2006 roku). Ze względu na charakter i cel Fundusz Spójności jest instrumentem polityki strukturalnej. Fundusz Spójności jest inaczej nazywany **Funduszem Kohezji** lub **Europejskim Funduszem Kohezji**.

Jak funkcjonuje?

Podstawowym celem Funduszu Spójności jest zminimalizowanie różnic pomiędzy krajami, których poziom ekonomiczny znacznie odbiega od średniej UE. W związku z tym kładzie on nacisk na współpracę zapewniającą rozwój regionów słabiej rozwiniętych z regionami, których gospodarki funkcjonują lepiej. Środki z Funduszu Spójności kierowane są do krajów członkowskich WE, a następnie przekazywane są do regionów.

Pomoc z FS udzielana jest pod trzema warunkami. Pierwszy z nich to wspomniany próg średniego PKB poniżej 90%. Oprócz tego państwa ubiegające się o pomoc muszą przygotować konkretny program prowadzący do spełniania kryteriów spójności. Do krajów objętych pomocą z Funduszu należą obecnie Grecja, Irlandia, Portugalia i Hiszpania. Ostatnim warunkiem jest przeznaczanie środków na przedsięwzięcia z dziedziny ochrony środowiska oraz transportu.

Budżet Funduszu Spójności na lata 1994-1999 wynosił 15,5 mld ECU.

Finansowane są przede wszystkim działania z zakresu infrastruktury transportowej i ochrony środowiska. Określone programy z dziedziny transportu muszą być elementem transeuropejskiej sieci transportowej, a z dziedziny ochrony środowiska muszą spełniać wymogi wspólnej polityki ochrony środowiska.

Inicjatywy wspólnotowe

Jest trzecim instrumentem polityki strukturalnej. W latach 1994-1999 funkcjonowało 13 różnych programów. Mają one duże znaczenie dla polityki strukturalnej. Są one skierowane do regionów w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Dotychczas na ich realizację przeznaczano 9% ogółu środków Funduszy Strukturalnych, czyli około 13,5 mld ECU. Komisja Europejska wyznaczyła dziedziny, w których funkcjonowały programy. Ich celem była walka z problemami, z którymi borykają się regiony ze względu na swoje niekorzystne położenie, uwarunkowania społeczne lub uzależnienie od konkretnej gałęzi przemysłu.

Każdy z programów jest zarządzany przez odpowiednią Dyрекcję Generalną¹⁶ Komisji Europejskiej (DG nr.).

REFORMA POLITYKI STRUKTURALNEJ

Otwarcie UE przed nowymi kandydatami oraz rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych było impulsem do kolejnej reformy polityki strukturalnej. Jej podstawa były propozycje Komisji Europejskiej zawarte w Agendzie 2000. Opublikowany 16 lipca 1997 roku dokument oprócz opinii na temat poszczególnych kandydatów do UE obejmował propozycje niezbędnych zmian związanych z rozszerzeniem. W marcu 1998 Komisja zaproponowała niezbędne zmiany w aktach prawnych związane z planowaną. Natomiast rok później państwa członkowskie na specjalnym szczycie w Berlinie uzyskały kompromis wokół reform zaproponowanych przez Komisję.

Nowe cele

Jedną z przesłanek przeprowadzanych reform było zwiększenie koncentracji przeprowadzanych działań. Skutkiem tego było zmniejszenie liczby celów z 6 do 3. Nowe cele polityki strukturalnej to:

1. CEL 1 – tak jak poprzednio obejmie on regiony zapóźnione w rozwoju; w dalszym ciągu podstawowym kryterium będzie dochód PKB na mieszkańca poniżej 75%; dodatkowo zostaną tym celem objęte regiony wspomagane dotychczas w ramach celu 6 – tereny słabo zaludnione oraz "obszary ultraperyferyjne" (najbardziej oddalone)
2. CEL 2 – zastąpi poprzednie cele 2 oraz 5; w jego ramach prowadzone będą działania prowadzące do odbudowy terenów silnie uzależnionych od upadających gałęzi gospodarki

¹⁶ Jest to jednostka organizacyjna Komisji Europejskiej.

3. CEL 3 – skupia działania poprzednio podejmowane w ramach celów 3 i 4; udzielana pomoc ma służyć modernizacji rynku pracy poprzez szkolenia zawodowe, lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia oraz poprawę dostępu do miejsc pracy

W finansowaniu poszczególnych celów wezmą udział następujące fundusze:

CEL	FUNDUSZ
CEL 1	ERDF, ESF, FEOGA, FIFG
CEL 2	ERDF, ESF, FEOGA, FIFG
CEL 3	ESF

Zgodnie z zasadą koncentracji niemal 70% wszystkich środków funduszy strukturalnych przeznaczanych będzie na działania w ramach celu 1 (cel 2 – 11%, cel 3 – 12%). Regiony nim objęte nie będą objęte żadnym innym celem.

Mniej inicjatyw wspólnotowych

Niezbyt pochlebną opinie zebrało realizowanych w latach 1994-99 13 inicjatyw wspólnotowych. Dlatego też zmniejszono ich liczbę do trzech. Każdemu z nich odpowiada jeden z trzech priorytetowych obszarów:

1. transgraniczna, międzynarodowa i międzyregionalna współpraca służąca harmonijnemu rozwojowi gospodarczo-społecznemu – program INTERREG
2. rozwój terenów wiejskich – program LEADER
3. zwalczanie dyskryminacji i nierówności na rynku pracy – EQUAL

Na ich realizację przeznaczono w budżecie funduszy strukturalnych 5%, z czego połowa zarezerwowana jest dla programu INTERREG.

Przyszłość Funduszu Spójności

Został on uznany za bardzo ważny i przydatny instrument prowadzonej polityki. Pozostał on prawie bez zmian. Nadal jego odbiorcą będą państwa, których PKB na mieszkańca nie przekracza 90%. Oznacza to, że będą z niego korzystały te kraje, które dotychczas. Jest to o tyle istotne, iż trzy kraje (Hiszpania, Portugalia i Irlandia) znalazły się w tzw. "strefie EURO". Jednym z celów utworzenia Funduszu było osiągnięcie przez te państwa kryteriów spójności. Pomoc w ramach Funduszu Spójności będzie udzielana z dwoma zastrzeżeniami:

1. w 2003 roku przeprowadzona zostanie weryfikacja czy kraje nadal kwalifikują się do pomocy (90% średniego PKB na jednego mieszkańca w UE)
2. pomoc dla krajów "strefy EURO" będzie udzielana pod warunkiem wypełniania jej wymogów (stabilność gospodarcza i wzrost)

Budżet polityki strukturalnej

Pozycje w budżecie polityki strukturalnej podzielono na następujące kategorie:

1. fundusze strukturalne
2. Fundusz Spójności
3. pomoc przedakcesyjna (tzw. fundusze przedakcesyjne - PHARE 2, ISPA, SAPARD)
4. pomoc dla nowych członków (przewidziana dopiero od 2002 roku dla krajów)

BUDŻET POLITYKI STRUKTURALNEJ (W MLN EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fundusze strukturalne	29 430	28 840	28 250	27 670	27 080	27 080	26 660
Fundusz Spójności	2 615	2 615	2 615	2 615	2 515	2 515	2 510
Pomoc przedakcesyjna	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120
Pomoc dla nowych członków	0	0	6 450	9 030	11 610	14 200	16 780
Ogółem polityka strukturalna	35 165	34 575	40 435	42 435	44 325	46 915	49 175
<i>Cały budżet UE</i>	<i>91 995</i>	<i>93 385</i>	<i>100 255</i>	<i>102 035</i>	<i>103 075</i>	<i>104 995</i>	<i>107 040</i>

Perespektywa Polski

Pomoc ze środków funduszy strukturalnych będzie dla nas dostępna dopiero po wstąpieniu do Unii Europejskiej. Pomimo to widząc duże potrzeby i dystans jaki dzieli nas od krajów członkowskich "piętnastki" będziemy otrzymywali pomoc przedakcesyjną, której wartość będzie wyższa od dotychczasowej pomocy ponad dwukrotnie. Jej charakter opisujemy w następnym rozdziale. Jedną z cenniejszych cech jaką będzie ona posiadać

są zasady zbliżone do tych jakie obowiązują przy realizacji działań finansowanych przez fundusze strukturalne i Fundusz Spójności. Ucząc się unijnych unijnych procedur będziemy mogli uniknąć poważniejszych problemów związanych z wchłonięciem środków pomocowych, których wartość po wstąpieniu do UE będzie stopniowo wzrastać.

Gdyby Polska wstąpiła do UE już dziś terytorium całego kraju klasyfikowałoby się do pomocy w ramach celu 1 (kryterium – PKB na mieszkańca poniżej 75% średniego poziomu w UE). Biorąc pod uwagę prognozy wzrostu PKB sytuacja ta nie zmieni się do czasu naszego członkostwa w UE.

Programy pomocowe innych organizacji europejskich

CENTURIO

Program szkoleniowy dla urzędników administracji i politycznych przedstawicieli z regionów Europy Środkowej i Wschodniej w dziedzinie rozwoju lokalnego i administracji

Realizacją Programu kieruje Zgromadzenie Regionów Europy. Celem działań jest umożliwienie uczestnikom zdobycia wiedzy na temat regionalnej samorządności w Europie oraz zdobycie doświadczeń praktycznych w regionalnych administracjach Europy Zachodniej. Prowadzone są też seminaria i szkolenia w zakresie integracji europejskiej, demokracji regionalnej, federacyjności i regionalnych struktur administracyjnych

kontakt:

Assemblee des Regions d'Europe (Zgromadzenie Regionów Europy)
20, Place des Halles
F-67-054 Strasbourg Cedex
tel +33/3/8822070,

GMINY I MIASTA BLIŹNIACZE

Program wspierania wymiany pomiędzy miastami (gminami) partnerskimi w dziedzinie **współpracy regionalnej**. Celem programu jest wspieranie wymiany osób i idei w zakresie konkretnych projektów, organizowanych w ramach współpracy miast i gmin bliźniaczych). W ramach programu realizowane są:

- wymiany pomiędzy gminami bliźniaczymi
- konferencje dotyczące współpracy miast bliźniaczych
- szkolenia dla organizatorów współpracy miast bliźniaczych

Preferowane tematy: mniejszości narodowe, obywatelstwo europejskie, powiększenie Unii Europejskiej, przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu, znaczenie międzynarodowych kontaktów pomiędzy obywatelami miast i gmin bliźniaczych, nauczanie języków partnerów

Ponadto preferowane są programy w których biorą udział regiony peryferyjne, uczestniczy większa ilość regionów, uczestniczy młodzież do lat 18.

Kontakt:

Związek Miast Polskich
Al. Marcinkowskiego 11
61-827 POZNAŃ
tel. +48/61/853-08-13
fax. +48/61/853-08-42

Programy bilateralne

DANIA

Zasady i zakres Duńskiej pomocy bezzwrotnej dla Polski zostały sprecyzowane w umowach resortowych zawieranych między właściwymi ministerstwami Polski i Danii (ze strony polskiej pracy koordynuje UKIE). Główne obszary koncentracji pomocy to m.in. wspomaganie małego i średniego biznesu poprzez pomoc finansowa dla duńskich przedsiębiorców zakładających spółki z partnerami polskimi w ramach Programu Inwestycyjnego dla Europy Środkowej i Wschodniej oraz gwarancje kredytowe na eksport i inwestycje w naszym regionie.

Kontakt :
Ambasada Królestwa Dani
Ul. Rakowiecka 19
00-900 Warszawa
Tel. 022/ 849-00-56

FRANCJA

Fundacja Francja – Polska

Fundacja Francja-Polska kładzie szczególny nacisk na tworzenie i wzmocnienie partnerstwa między francuskimi i polskimi instytucjami i organizacjami o podobnych kompetencjach i randze. Fundacja wspiera pośrednio rozwój MSP poprzez te programy partnerskie i jest gotowa do współpracy z partnerami programu rozwoju regionalnego i lokalnego (np. opracowanymi wspólnie przez polskie województwo wraz z partnerskim regionem francuskim) mającymi na celu pomoc dla MSP.

Kontakt:
Fundacja Francja-Polska
Tel. 022/628 84 01

HOLANDIA

Program Małych Dotacji Ambasady Królestwa Niderlandów (KAP)

Program Małych Dotacji Ambasady Królestwa Niderlandów (KAP) obejmuje dotacje (do 15 tys. guldenów) na projekty dla organizacji pozarządowych i samorządowych, które sprzyjają zmianom społecznym. Wsparcie udzielane jest przede wszystkim na działania w dziedzinie bezrobocia, kultury, mediów, społeczeństwa obywatelskiego, oświaty, współpracy obywateli i urzędów.

Podstawowym warunkiem rozpatrywania wniosku jest przygotowanie aplikacji w języku angielskim. Ogólnie rozpatrywane są projekty, które sprzyjają zmianom społecznym. Zmiany te powinny dotyczyć organizacji publicznych, instytucji i stosunków społecznych, krótko mówiąc wszystkiego, co sprzyja reformom społecznym i budowaniu pluralistycznego, demokratycznego, konstytucyjnego państwa.

Kontakt:
Ambasada Królestwa Niderlandów
tel. 022/849-23-51

KANADA

Kanadyjsko- Polska Fundacja Przedsiębiorczości.

Kanadyjsko - Polska Fundacja Przedsiębiorczości (CPEF) jest fundacją założoną według prawa polskiego, przez rząd Rzeczypospolitej Polski. Na podstawie umowy z rządem Kanady Fundacja uzyskała dotacje przeznaczone na pomoc w finansowaniu rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w Polsce.

Misją programu CPEF jest pomoc w tworzeniu i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w naszym kraju.

CPEF działa we współpracy z Pomorskim Bankiem Kredytowym S.A. - Grupa Pekao S.A. i oferuje szereg produktów finansowych oraz różnorodne usługi szkoleniowo - doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, które pomagają firmom dobrze funkcjonować, również w początkowym okresie rozwoju oraz zwiększą ich szansę na wzrost i rozwój w długiej perspektywie czasowej.

Produkty finansowe Fundacji obejmują :

- **Kredyt na rozpoczęcie działalności START**
- **Krótkoterminowy kredyt na działalność bieżącą**
- **Krótkoterminowy kredyt inwestycyjny**
- **Średnioterminowy kredyt elastyczny**
- **Długoterminowe kredyty typu Venture**

Różnorodna oferta szkoleniowa i doradcza Fundacji zaadresowana jest głównie do przedsiębiorstw potrzebujących pomocy w zakresie tworzenia biznes planów i planowania finansowego.

Podstawowym rynkiem działania CPEF jest Polska północno - zachodnia, a siedziba fundacji znajduje się w Szczecinie.

CPEF pragnie również oferować swoje produkty i usługi kanadyjsko - polskim spółkom joint-venture na terenie całej Polski.

KRYTERIA OCENY PRZEDSIĘBIORSTW

- zatrudnienie maksymalnie 300 pracowników ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw zatrudniających 5 -100 pracowników
- dobra znajomość własnej branży oraz potrzeb klientów przedsiębiorstwa
- przedsiębiorstwo z solidną strategią i jednocześnie z niedoborem kapitału do jej wdrożenia
- dokładnie zdefiniowany cel kredytu oferowanego przez CPEF

Usługi szkoleniowo doradcze są integralną częścią wsparcia finansowego oferowanego przez Fundację.

Kontakt :

Kanadyjsko - Polska Fundacja Przedsiębiorczość
Pl. Rodła 9
70-419 Szczecin
Tel. 091/35-95-277
Fax 091/35-95-365

NIEMCY

Od 1990 roku Rząd Niemiecki wspierał proces dostosowywania polskich przepisów, struktur gospodarczych i socjalnych do zasad obowiązujących w Unii Europejskiej. Pomoc ta opierała się na programie TRANSFORM, który złożony z ponad 60 różnorodnych programów doradczych obejmował, dziś przejęte przez szereg niemieckich fundacji działających w naszym kraju, szkolenia i doskonalenia fachowych kadr w dziedzinach gospodarki, polityki, zatrudnienia, średniego i drobnego przemysłu oraz rolnictwa.

Fundacje niemieckie oferujące pomoc polskim odbiorcom to :

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
Fundacja Konrada Adenaurea
Fundacja Fridricha Eberta
Fundacja Friedricha Neumanna
Fundacja Polsko-Niemiecka Pojednanie
Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego
Polsko-Niemieckie Towarzystwo Wspierania Gospodarki S.A
Jugendwerk

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Fundacja przeznaczająca pieniądze na:

- wymianę młodzieży oraz budowę schronisk i miejsc spotkań młodzieży,

- projekty w dziedzinie ochrony środowiska, transportu, telekomunikacji oraz inne inwestycje infrastrukturalne,
- kształcenie i doksztalcanie specjalistów z zakresu gospodarki,
- utworzenie i działalność instytutów kultury oraz wspólne projekty badawcze i inne przedsięwzięcia naukowe i kulturalne,
- krzewienie języka i kultury niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej,
- restaurowanie i zachowanie pomników kultury o europejskim, historycznym znaczeniu, jak też tworzenie, rozbudowa i utrzymanie miejsc pamięci,
- instytucje kościelne, charytatywne i społeczne oraz inicjatywy, między innymi w dziedzinie ochrony zdrowia.

Przy aplikowaniu konieczna jest wyrażona na piśmie gotowość do współpracy partnera niemieckiego. Zarząd Fundacji zbiera się kilka razy do roku i akceptuje wnioski złożone według przygotowanych formularzy (konieczne przygotowanie materiałów po polsku i niemiecku). Wnioski o dotację niższą niż równowartość 50 tys. DM mogą być rozpatrywane między posiedzeniami w tzw. *trybie obiegowym*. Maksymalna kwota dotacji nie może przekraczać 1 mln zł, a udział własny wnioskodawcy powinien wynosić przynajmniej 40 – 50 proc. całości kosztów realizacji programu. Wnioskodawcy, którzy zamierzają się ubiegać o dotację na wiele projektów powinni złożyć wszystkie wnioski razem do 30 czerwca roku poprzedzającego.

Kontakt:

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
ul Zielna 37,
00-108 Warszawa,
Fax 022/625-34-18

Fundacja Konrada Adenauera

Działalność Fundacji Konrada Adenauera koncentruje się wokół następujących priorytetów:

- stosunki polsko-niemieckie,
- integracja Polski z NATO i Unią Europejską,
- transformacja gospodarcza,
- reformy samorządu terytorialnego.

W zakresie wyżej wymienionych dziedzin Fundacja organizuje międzynarodowe konferencje, a także liczne seminaria poświęcone głównie problemom strukturalnym Unii Europejskiej z jednej i przedsięwzięciom dostosowawczym Polski z drugiej strony. W sprawie aktualnych planów należy skontaktować się bezpośrednio z biurem Fundacji (patrz –kontakt).

Fundacja prowadzi ponadto Program stypendialny i Program szkoleń dla urzędników samorządowych.

PROGRAM STYPENDIALNY

Program obejmuje:

- trzymiesięczne stypendia dla ekspertów i naukowców,
- stypendia dla studentów, obejmujące jeden do dwóch semestrów,
- stypendia dla dziennikarzy związane ze stażem w jednej z niemieckich gazet, stacji radiowych czy telewizyjnych.

Kontakt:

biuro Fundacji,
tel. 845-38-94, 48-54-01;
komertel. 39-12-19-23;
e-mail: kas-w-wa@it.com.pl

SKOLENIA URZĘDNIKÓW SAMORZĄDOWYCH

W tym zakresie Fundacja organizuje seminaria i konferencje, służące np. przedstawieniu rozwiązań legislacyjnych czy dyskusji nt. bilansu reform samorządowych. Ponadto organizowane są szkolenia dla urzędników samorządowych, realizowane przy współpracy z Centrum Samorządu Lokalnego (CSL-FRDL) w Jeleniej Górze. Dotyczyły one następujących problemów:

- finanse gminne,
- gospodarcza działalność gmin,

- administracja samorządowa,
- strategia rozwoju samorządu terytorialnego,
- przejęcie szkół przez gminy,
- budownictwo komunalne,
- stosunki polsko-niemieckie (temat ten jest poruszany głównie w kontekście integracji europejskiej).

Kontakt:

dr Maciej Pawłowski — dyrektor Centrum Samorządu Lokalnego FRDL
w Jeleniej Górze,
tel./fax 075/755-90-86,
tel. 075/755-90-87

Kontakt :

Fundacja Konrada Adenauera
ul. Dąbrowskiego 56,
Warszawa,
tel. 022/848-54-01

Fundacja im. Friedricha Eberta

Fundacja zajmuje się w Polsce:

- wspieraniem działań przyspieszających proces integracji Polski z Unią Europejską,
- przyczynianiem się do reformy administracji publicznej i rozwoju instytucji demokratycznych w Polsce,
- włączaniem do dyskusji o sprawach polityki gospodarczej i społecznej w okresie przekształceń systemowych i budowy społecznej gospodarki rynkowej,
- włączaniem w budowę skutecznego systemu związków zawodowych, opartego na zasadzie partnerstwa społecznego, wspieranie współpracy związkowej,
- rozwojem regionalny i promocją współpracy przygranicznej.

Kontakt :

Fundacja im. Friedricha Eberta
Podwale 11,
00-252 Warszawa,
tel./fax 022/831-13-03, 831-78-61, 635-03-93,
komertel. 39120960,
e-mail: feswar@supermedia.pl
<http://www.feswar.org.pl>

Fundacja im. Friedricha Naumanna

Przedsięwzięcia realizowane przez Fundację w Polsce koncentrują się w dwóch zasadniczych grupach tematycznych:

- liberalizm i polityka liberalna w szerokim rozumieniu,
- dialog polsko-niemiecki i jego aspekty polityczne, społeczne i historyczne.

Realizując swój główny cel, edukację obywatelską — fundacja wykorzystuje takie formy działania, jak konferencje, seminaria, kolokwia naukowe, cykliczne dyskusje panelowe.

Inną formę stanowią stypendia, dotacje do prac naukowych i badawczych związanych z tematyką liberalną, kilkudniowe wyjazdy tzw. grup studyjnych, głównie do Niemiec, mające na celu zapoznanie uczestników z różnymi aspektami funkcjonowania systemów politycznych, społecznych i częściowo ekonomicznych..

Kontakt:

Fundacja im. Friedricha Naumanna
ul. Glogera 1/2,
02-051 Warszawa,
tel. 022/823-94-60, 823-94-57,
fax 022/823-67-92.
e-mail 100524.2514@compuserve.com

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży PNWM - Jugendwerk

PNWM wspiera we wszystkich dziedzinach i na wszystkich płaszczyznach spotkania, wymianę i projekty uczniów, studentów, młodych pracowników i innych młodych ludzi, a także współpracę organizacji młodzieżowych, szkół oraz instytucji i organizacji zajmujących się wymianą młodzieży.

PNWM wspiera następujące rodzaje i formy ogólnej wymiany młodzieży:

- *Ogólna wymiana młodzieży*

Wspólne imprezy, jak seminaria o tematyce politycznej, społecznej, socjalnej, kulturalnej i historycznej, służące poszerzeniu wiedzy młodzieży o kraju partnera.

Wspólne imprezy w dziedzinie kulturalnej i artystycznej wymiany młodzieży, kształcenia przyrodniczo-technicznego i sportowej edukacji młodzieży,

Praktyki kształceniowe służące wzbogacaniu wiedzy i kwalifikacji zawodowych młodzieży.

Wymiana szkolna

PNWM wspiera wymiany szkolnej pomiędzy szkołami ogólnokształcącymi, zawodowymi i specjalnymi:

Programy specjalistyczne

Spotkania informacyjne organizowane przez podmioty prywatne i publiczne, przeznaczone dla specjalistów ds. wymiany młodzieży, hospitacje.

Kolokwia służące wymianie i analizie rezultatów badań nad młodzieżą i polityką młodzieżową obu krajów.

Konferencje podmiotów służące ocenie, przygotowaniu i realizacji ofert współpracy i wymiany młodzieży.

Kursy językowe dla osób kierujących grupami młodzieży i osób za nią odpowiedzialnych.

Programy z młodzieżą przygotowującą się do zawodu dziennikarza, młodymi dziennikarzami i dziennikarzami specjalizującymi się w problematyce młodzieżowej.

Wspólne dokształcające imprezy tematyczne odbywające się w instytucjach europejskich i międzynarodowych z siedzibą w Europie.

Wspólne imprezy z młodzieżą niepełnosprawną i specjalistami pracującymi z niepełnosprawnymi.

Kontakt :

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży,

ul. Alzacka 18,

03-972 Warszawa,

tel. 022/61 73 465, 61 73 246,

fax 022/61 70 448

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ

U.S. Trade and Development Agency TDA - Amerykańska Agencja Handlu i Rozwoju.

TDA jest niezależną Agencją rządową Stanów Zjednoczonych dysponującą funduszami na dotacje przeznaczone na wspieranie fazy przygotowawczej projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury lub przemysłu. TDA udziela także dotacji na pomoc techniczną, szkoleniową, organizację i wizyty w USA.

Beneficjentami mogą być instytucje rządowe, samorządowe; proponowany projekt powinien spełnić następujące warunki :

- mieć priorytetowe znaczenie dla rozwoju kraju lub regionu.
- wdrożenie projektu musi zapewnić stworzenie potencjału dla amerykańskiego eksportu
- w przetargu do projektu muszą konkurować firmy z USA i krajów trzecich

Amerykańska Agencja ds. Rozwoju Międzynarodowego

Amerykańska Agencja ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID) została utworzona w 1961 roku przez Prezydenta Johna F. Kennedyego jej zadaniem jest koordynacja pomocy zagranicznej Rządów Stanów Zjednoczonych. W 1996 roku USAID ustaliła strategię pomocową, która określa trzy główne dziedziny działalności :

- pomoc dla samorządów terytorialnych , głównie zarządzanie zasobami gminy, planowanie przestrzenne, strategia rozwoju gospodarczego gminy
- pomoc na rzecz sektora finansowego, utworzenie regulowanego rynku pozagiełdowego, reforma ubezpieczeń emerytalnych, utworzenie sprawnego systemu nadzoru bankowego, rozwój finansowania małych i średnich przedsiębiorstw
- pomoc na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, restrukturyzacja przemysłu energetycznego.

Program wspiera ośrodki na terenie całego kraju za wyjątkiem Warszawy.

Kontakt

Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości

Szczególną rolę w zakresie wspierania małych i średnich firm odgrywa Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (tel. informacyjny 22 6284656) ustanowiony przez Kongres USA w roku 1989. Fundusz poprzez swoje liczne programy udziela pożyczek dla małych i średnich i dla bardzo małych firm. PAFP tworzy spółki z polskimi prywatnymi przedsiębiorcami, uczestniczy w prywatyzacji firm. Fundusz finansuje przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości stypendia dla studentów szkół biznesu. Pomoc organizacji międzynarodowych

PAFPIO

Czym jest PAF-PIO ?

Misją powstałego w czerwcu 1999 roku PAF-PIO jest wspieranie organizacji pozarządowych pożyczkami, dla których zabezpieczeniem są obiecane dotacje lub inne źródła finansowania w przyszłości. PAF-PIO współpracuje z Funduszem Mikro, który od 1994 roku udziela pożyczek małym przedsiębiorstwom.

Kto może otrzymać pożyczkę ?

Zarejestrowana w sądzie organizacja pozarządowa mająca konto w banku, potrafiąca przekonać nas o swej rzetelności, wiarygodności i zapewnionych źródłach finansowania w przyszłości. Wnioski o pożyczki oceniane są przez komisję pożyczkową. PAF-PIO potrzebuje nie więcej niż dwa tygodnie na podjęcie decyzji.

Jak udziela się pożyczki ?

Podstawą wypłaty pożyczki jest podpisanie przez osobę lub osoby uprawnione przez statut do zaciągania zobowiązań w imieniu organizacji umowy pożyczkowej oraz weksła potwierdzającego ich odpowiedzialność za spłatę pożyczki w terminie.

Jak spłaca się pożyczkę ?

Pożyczki z PAF-PIO udzielane są na 18, 5 % rocznie czyli 1, 54 % miesięcznie. Przy wypłacie pożyczki pobierana jest także opłata równa 1 % pożyczki. Wypłaty dokonywane są jednorazowo lub w częściach, zależnie od potrzeb organizacji. W razie zmiany terminu otrzymania przez organizację dotacji można zmienić datę spłaty pożyczki.

W takim wypadku PAF-PIO pobiera opłatę w wysokości 0,5 % kwoty pożyczki.

PAF-PIO chce pomagać organizacjom pozarządowym. Ale pożyczka to nie darowizna !! W przypadku opóźnienia spłat odsetki karne wynoszą 40 %, a organizacje, które podpisały weksel pociągane są do odpowiedzialności cywilnej. Chcemy wspierać jak najwięcej organizacji, lecz nasze fundusze są ograniczone i każda niespłacona pożyczka zamyka dostęp do pieniędzy innym.

Kontakt

Nathalie Bolgert – Dyrektor Programu
Piotr Bartoszewicz-Malicki – Koordynator Projektów
Telefon / Faks (022) 8601 183
mail@pafpio.pl
ul. Dubois 5a pokój 316.
00 - 184 Warszawa

Ecolinks

EcoLinks jest programem rządu amerykańskiego utworzonym przy Departamencie Handlu koordynowanym w Polsce przez Biuro Rady Handlowego Ambasady Amerykańskiej. Jego celem jest poszukiwanie praktycznych rozwiązań problemów ekologicznych stwarzanych przez przemysł i aglomeracje miejskie.

Partnerzy programu EcoLinks mogą osiągnąć zamierzone rezultaty dzięki współpracy w zakresie :

- zastosowania najnowszych technologii i procedur rozwiązujących istniejące problemy związane z ochroną środowiska
- wdrożeń ekologicznych zasad i systemów zarządzania w przedsiębiorstwach i społecznościach lokalnych
- zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska oraz promocji technologii zmniejszających powstawanie odpadów poprodukcyjnych

Program ten oferuje następujące dotacje pieniężne.

Quick Response Award QRA przeznaczony na zapoznanie się z konkretnymi rozwiązaniami i technologiami do realizacji projektów prowadzonych przez przedsiębiorstwa i samorządy lokalne. Dotacje do wysokości 5000 USD można otrzymać na przykład na zapoznanie się z technologią bezpośrednio u producenta lub na podróżę pozwalającą nawiązać kontakt z potencjalnym partnerem

Challenge Grants Program to program w którym na zasadzie konkursu przyznawane są dotacje nie przekraczające sumy 50 000 USD. Program ten umożliwi nawiązanie bardziej zaawansowanych kontaktów pomiędzy organizacjami polskimi i amerykańskimi, mającymi na celu stworzenie wspólnych biznes planów, studium wykonalności lub rozpoczęcie realizacji projektu

Dotacje będą przeznaczane na projekty związane z systemami zarządzania środowiskiem zgodnych z ISO 1400, czystą produkcją lub globalnymi zmianami klimatycznymi.

Organizacja prowadząca projekt EcoLinks otrzymuje pieniądze bezpośrednio z Ecolinksu. Fundusze w ramach QRA dostępne są bez ograniczeń, natomiast w ramach CGP są przyznawane dwa razy do roku.

Program EcoLinks będzie działał przez najbliższe 5 lat i dysponuje kwotą 25 mln USD

Kontakt:

<http://www.ecolinks.org>

<http://www.usgtn.org>

lub

US Commercial Service

American Embassy

Anna Janczewska

Al. Jerozolimskie 56 C IKEA

00-803 Warszawa

Tel.: 022/625-43-74

Fax: 022/621-63-27

e-mail: Ania.Janczewska@mail.doc.gov

Renaissance Partners

Renaissance Partners jest grupą profesjonalistów, którzy wykorzystując swoje doświadczenie w zakładaniu spółek, a także zarządzanie nimi udziela pomocy :

- w projektowaniu strategii przedsiębiorstwa,
- selekcji kluczowego personelu,
- w wyborze firm do zakupu oraz
- opracowaniu stymulujących systemów wynagrodzeń,
- przy handlowym kojarzeniu przedsiębiorstwa z potencjalnymi dostawcami bądź odbiorcami,
- przy pozyskiwaniu przez firmę dodatkowych źródeł finansowania.

Podstawową formą inwestowania Renaissance Partners jest zakup udziałów oraz udzielanie pożyczek pieniężnych firmom w których posiada udziały. Inwestycje takie mają charakter długoterminowy i trwają najczęściej do 5 do 7 lat. Grupa inwestycyjna unika jednak inwestowania w działalność gospodarczą dwóch konkurujących ze sobą firm oraz uczestniczenia w bieżącym zarządzaniu firmą.

Kontakt:

European Renaissance Partners Capital
Grupa Regionalna - Renaissance Partners

Ul. Łowicka 44

02-551 Warszawa

Tel.: 022/848-07-73 ,848-87-77

Amerykański Korpus Pokoju w Polsce

Amerykański Korpus Pokoju jest agencją Rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, która została stworzona przez prezydenta Johna F. Kennedy'ego w roku 1961, aby spełniać cel Działalności na rzecz pokoju i przyjaźni na świecie. Cel ten spełniany jest poprzez:

- wysyłanie kwalifikowanych Amerykanów do każdego kraju proszącego o pomoc,
- propagowanie wiedzy o Amerykanach, ich sposobie bycia i myślenia,
- dzielenie się wiedzą o mieszkańcach innych krajów.

Działalność Amerykański Korpus Pokoju w Polsce została zainaugurowana w roku 1989 i początkowo obejmowała tylko zatrudnienia ochotników Korpusu w charakterze nauczycieli języka angielskiego.

Obecnie Amerykański Korpus Pokoju w Polsce realizuje dwa główne programy:

PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA ANGIELSKIEGO TEFL

Obecnie około 75 osób pracuje w państwowych liceach ogólnokształcących na terenie całego kraju, gdzie:

- nauczają języka angielskiego,
- pomagają polskim nauczycielom języków obcych w doskonaleniu znajomości języka angielskiego,
- wzbogacają wiedzę polskich nauczycieli na temat obyczajów i kultury USA,
- współpracują z polskimi nauczycielami w opracowywaniu testów i egzaminów,
- organizują pozaszkolne formy kontaktu z językiem angielskim (międzyszkolne kluby dyskusyjne, kółka teatralne),
- działają na rzecz społeczności lokalnej (biorą udział w obozach językowych, zbiórkach pieniędzy na zakup potrzebnych szkołom materiałów, pracach związanych z ochroną środowiska).

Okolo 15 osób jest zatrudnionych w kolegiach językowych, gdzie ochotnicy Korpusu nauczają języka angielskiego i przedmiotów kierunkowych związanych z programem kształcenia nauczycieli.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA ENV

Cele pobytu w Polsce ochotników Korpusu specjalizujących się w ochronie środowiska to:

- opracowywanie i wdrażanie konkretnych programów z zakresu edukacji ekologicznej,
- poszerzanie świadomości ekologicznej polskiego społeczeństwa w zakresie informacji o stanie środowiska, istniejących zagrożeniach oraz o środkach zapobiegających degradacji środowiska,
- wzmocnienie struktur i efektywności działania polskich organizacji i instytucji działających na rzecz ochrony przyrody i środowiska.

Kontakt:

Amerykański Korpus Pokoju w Polsce
Ul. Bukowińska 24
02-703 Warszawa
Tel.: 022/843-50-11;
Fax: 022/843-42-00

SZWAJCARIA

W ramach polsko – szwajcarskich programów pomocowych obecnie działają:

Program Matka i Dziecko

Program Polsko - Szwajcarskiej Komisji Środków Złotówkowych

Program Matka i Dziecko

Jest programem pomocy rządu Szwajcarii 272 oddziałom noworodków na obszarze byłego województwa katowickiego. Jest to projekt zamknięty; nie istnieje możliwość aplikowania.

Program Polsko- Szwajcarskiej Komisji Środków Złotówkowych

Jest nastawiony na wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw, a także na promocję ochrony zdrowia i środowiska. Obszarem jej pracy objęte są województwa: podlaskie, lubelskie i podkarpackie.

Ze względu na przeprowadzane zmiany organizacyjne komisja nie obraduje obecnie, a wznowienie jej działalności przewidziane jest na początek roku 2000.

Przy rozpoznaniu wniosku uwzględnia się celowość działań beneficjentów, ich obecny i planowany budżet. W programie zakłada się że, beneficjent musi posiadać kapitał wstępny na wnioskowany projekt w wysokości 30% jego wartości (sumy o jaką wnioskuje).

Wartość sumy pomocowej określona jest od 300 –600.000 PLN i może być w 80-90% (rzadko 100%) darem, zaś w 10-20% pożyczka.

Kontakt :

(kierowanie wniosków, szczegółowe informacje)

Departament Koordynacji i Monitorowania Pomocy Zagranicznej
Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej
Polsko-Szwajcarska Komisja Środków Złotówkowych
Sekretarz : Małgorzata Wierzbicka
Al. Ujazdowskie 9
00-918 Warszawa
Tel: 022/694-63-11

SZWECJA

Rok bieżący został uznany przez Szwecję za rok Polski w Szwecji. Oficjalnie obchody Roku Polskiostały zainaugurowane podczas wizyty polskiego premiera w Szwecji.

Rząd Szwecji zatwierdził program „Polska w centrum uwagi” z budżetem na 10 mln koron szwedzkich, którego głównym celem jest rozwijanie dwustronnej współpracy polsko szwedzkiej w następujących dziedzinach : gospodarka, polityka, kultura, handel.

Program będzie realizowany na trzech poziomach :

- Tworzenie szerokiej sieci wzajemnych kontaktów na poziomie administracji rządowej, regionalnej i lokalnej,
- organizację regionalnych Dni Szwecji w Polsce
- Wsparcie dla innych wspólnych działań

Kolejnym źródłem pomocy szwedzkiej dla Polski jest pomoc udzielana przez **SIDA Szwedzka Agencję ds. Rozwoju Międzynarodowego**.

Do najważniejszych obszarów współpracy polsko - szwedzkiej należą:

- wsparcie procesu integracji Polski z Unią Europejską poprzez wykorzystanie szwedzkich doświadczeń w tym zakresie,
- wsparcie ukierunkowanego procesu transformacji gospodarczej , a w szczególności :
- wsparcie dla sektora socjalnego, i administracji publicznej w zakresie spraw społecznych i socjalnych, szczególnie : rozwój instytucji rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji pozycji kobiet na rynku pracy, rozszerzenia wzajemnej współpracy w zakresie rynku pracy, wsparcie dla bezpieczeństwa pracy i środowiska pracy, rozwój systemu rejestru rzeczowego, wykorzystanie szwedzkich doświadczeń w procesie integracji europejskiej,
- wsparcie dla promocji handlu, i przemysłu, promocja sektor prywatnego oraz pomoc w zakresie rozwoju średnich i małych przedsiębiorstw, szczególnie w rejonach wysokiego bezrobocia,
- ochrona środowiska

W dalszym ciągu należy oczekiwać kontynuacji pomocy w dotychczasowych obszarach. Największy nacisk będzie położony na wsparcie integracji Polski Unią Europejską, sprawy społeczne, i ochronę środowiska - dziedziny w których Szwecja ma największe osiągnięcia i do świadczenia.

Kontakty:

Ambasada Szwecji w Polsce
Tel.: 022/640-89-00

WIELKA BRYTANIA

Pomoc rządu brytyjskiego jest skompensowana w ramach szerokiego pakietu programu **Know-How Fund** oraz jego komponentu Programu Małych Grantów.

Know How Fund (KHF)

Jest programem rządu brytyjskiego, którego działalność polega na dwustronnej pomocy doradczej dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Powstał on w roku 1989 jako odpowiedź na historyczne zmiany zachodzące w

tym czasie w Europie. Celem funduszu jest wspieranie polskich przemian w kierunku demokracji pluralistycznej oraz gospodarki rynkowej w sposób, który promuje i uznaje dobro wszystkich Polaków.

Program obejmuje:

Bezpośrednie wsparcie dla organizacji samorządowych - finansowanie niewielkich projektów związanych z tworzeniem Systemu Analiz Samorządowych, rozwojem edukacji obywatelskiej (zwłaszcza na obszarach wiejskich) i innymi formami działalności organizacji samorządowych

Wsparcie dla Regionalnych Izb Obrachunkowych (np. szkolenia)

PROGRAM MAŁYCH GRANTÓW

Program Małych Grantów (Small Grants Scheme) jest prowadzony przez Ambasadę Brytyjską w Warszawie i jest jedynym aktualnie prowadzonym komponentem Know-How Fund'u. Jego założeniem jest wspieranie nowych inicjatyw, które mają na celu budowanie, wzmacnianie i rozwijanie polskich organizacji pozarządowych, a w szczególności udoskonalanie i rozszerzanie ich działalności.

Priorytetami programu są:

- budowanie, wzmacnianie, rozwijanie polskiego sektora Organizacji Pozarządowych oraz rozwijanie go tak, aby te organizacje mogły reprezentować wszystkie grupy w społeczeństwie;
- działania na rzecz praw człowieka w tym na rzecz praw kobiet i mniejszości narodowych;
- promowanie praw kobiet;
- zwiększanie efektywności organizacji promujących prawa grup mniejszościowych;
- wspierają organizacje pozarządowe z terenów wiejskich.

Program Małych Grantów jest jednym z programów realizowanych przez Brytyjski Fundusz Know How Program wspiera małe, krótko-terminowe programy w Polsce. Program preferuje projekty o wartości do 50,000 złotych. Jednakże w wyjątkowych sytuacjach rozpatrywane są propozycje projektów powyżej tego limitu.

Wnioski o dotacje są rozpatrywane przez Sekcję Funduszu Know How w Ambasadzie Brytyjskiej, a następnie przedstawiane Ambasadorowi do ostatecznej decyzji. W przeciągu miesiąca od otrzymania wniosku Fundusz pisemnie informuje wnioskodawcę od decyzji.

Program Małych Grantów nie przewiduje finansowania powtarzających się programów dotyczących podobnych zagadnień, indywidualnych stypendiów naukowych i badawczych oraz kursów języka angielskiego.

Ambasada Brytyjska zastrzega sobie prawo do sprawdzenia stanu faktycznego przed zatwierdzeniem projektu, przebiegu realizacji projektu, jego rezultatów i rozliczenia finansowego.

Kontakt:

Brytyjski Fundusz Know How w Polsce
Ambasada Brytyjska
Aleja Róż 1
00-558 Warszawa,
tel. 022/628 10 01,
fax 022/621 7161

WŁOCHY

Temat pomocy bilateralnej polsko-włoskiej był jednym z naczelných zagadnień na XV Sesji Polsko-Włoskiej Komisji Mieszanej, która odbyła się w marcu 1999r. Strona włoska wyraziła gotowość przekazania stronie polskiej doświadczeń w zakresie tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw oraz do popierania porozumień o współpracy w tym sektorze między organizacjami państwowymi i prywatnymi obu krajów.

Obecnie trwają prace przygotowawcze nad wprowadzeniem programu w życie.

Kontakt:

Ambasada Republiki Włoskiej
Pl. Dąbrowskiego 6
00-900 Warszawa
Tel.: 022/826-34-71

UMBRELLA

Projekt Umbrella "Wdrażanie systemów jakości i zarządzania środowiskowego" to wspólny program ONZ, Rządu Japonii, Komisji Europejskiej i Rządu Polskiego.

Program działa od maja 1997 roku. Oferuje pomoc konsultingową i szkolenia w zakresie: Zarządzania jakością (ISO 9000) i zarządzania środowiskowego (ISO 14000).

Kompleksowego zarządzania jakością (Total Quality Management - TQM) we współpracy z ekspertami japońskimi

Stosowania modelu "Doskonałości w Biznesie", opracowanego przez Europejską Fundację Zarządzania Jakością (EFQM) dla samooceny organizacji.

Klientami programu mogą być przedsiębiorstwa, samorządy terytorialne oraz inne organizacje. Celem usług programu jest wprowadzanie zmian zarządzania u Odbiorców, które spowodują zwiększenie produktywności, poprawę jakości i obniżenie kosztów.

Aplikacje do programu we wszystkich w/w zakresach są przyjmowane na bieżąco.

Kontakt:

Projekt UMBRELLA,
Al. Niepodległości 186,
00-926 Warszawa,
skr. poczt. 8,
tel. 022/628 36 24,
fax: 022/629 95 66.

Internet: <http://www.umbrella.org.pl>

Zarządzanie Jakością w Administracji Publicznej

Celem programu jest wdrożenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie zarządzania w jednostkach administracji państwowej. Do udziału w programie mogą przystąpić :

- Urzędy gmin,
- Starostwa powiatowe,
- Urzędy wojewódzkie

Program obejmuje :

- Szkolenia i konsultacje przy wdrażaniu systemu ISO 9000, prowadzone przez konsultantów Umbrelli. (Proces wdrożenia programu trwa 12 miesięcy i kończy się wystąpieniem o przyznanie certyfikatu ISO9000
- Udział kadry kierowniczej organizacji w warsztatach seminariach na temat stosowania narzędzi i technik zarządzania jakością
- Ocenę organizacji przy pomocy Modelu Doskonałości Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością (EFQM).

Finansowanie projektu :

- Program częściowo finansowany jest przez rząd Japonii.
- Organizacja przystępująca do programu będzie ponosić następujące koszty:
  - Opłata za przeprowadzenie auditu wstępnego – 1500.00PLN
  - Opłata za pakiet usług szkoleniowych i doradczych związanych z wdrażaniem systemu jakości ISO 9000 odpowiednio dla gmin do 100,000 mieszkańców – 25000.00PLN , dla gmin od 100-200.000 mieszkańców – 30000.00PLN

Wnioski o pomoc można składać do 15 września 1999 roku.

Kontakt:

Bogdan Turowski
Umbrella Project
Al. Niepodległości 186
Skr. Pocz. 8
00-926 Warszawa
Tel.: 022/629-95-66

Internet: <http://www.umbrella.org.pl>

Zarządzanie jakością w samorządzie terytorialnym

Projekt UMBRELLA rozpoczął w 1998 r. wdrażanie systemów jakości w samorządach lokalnych, opartych na międzynarodowych normach ISO serii 9000, które stały się pierwszym krokiem na drodze prowadzącej do wypracowania odpowiedniej jakości organizacji i świadczonych usług. UMBRELLA rozpoczyna obecnie etap programu, mający doprowadzić do wdrożenia systemu jakości w 30 gminach oraz - w dalszym etapie - zastosowania innych rozwiązań w zakresie zarządzania jakością - w tym modelu diagnozy organizacji wypracowanego przez Europejską Fundację Zarządzania Jakością stosowanego w krajach Unii Europejskiej. We współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów rozpoczęte zostały także działania informacyjno - promocyjne : konferencja na temat zarządzania jakością w samorządach i wydanie materiałów informacyjnych. Planowany jest także perspektywicznie cykl szkoleń i warsztatów zapoznający kadry

kierowniczą urzędów samorządu terytorialnego z systemami, modelami i narzędziami z zakresu zarządzania jakością w kontekście samorządu terytorialnego.

OPRACOWANIE STRATEGII EKOROZWOJU W GMINACH ZGODNIE Z ZALECENIAMI AGENDY 21 UMBRELLA

Program polega na udzielaniu pomocy konsultingowej. Skierowany jest do gmin małych i średnich, zarówno miejskich jak i wiejskich.. Aktualnie kończy się etap pilotażowy programu. W sześciu polskich gminach: Słupsku, Barlinku, Słubicach, Rakszawice, Łubrzy i Łebie przeprowadzona została seria warsztatów służących budowaniu strategii.

Cele programu są spójne z Polityką Ekologiczną Państwa. Strategia ekorozwoju, jaką gminy uzyskują w wyniku programu, jest podstawą do współpracy gmin w celu rozwiązywania problemów regionalnych, zgodnie z reformą administracji. Jak wskazuje praktyka gospodarcza, dobra strategia ułatwia gminie staranie się o fundusze pomocowe, np. z Unii Europejskiej.

Program prowadzony jest zgodnie z certyfikowanym systemem jakości ISO 9001, jakim objęta jest Umbrella.

Kontakt:

dr W. Chmielewski,

tel. 022/628-36-24,

Internet: <http://www.umbrella.org.pl>